

عنوان مقاله:

دو نگاه رقیب درون نگر و برون نگر به مفهوم مرجعیت علمی: تبیین و ارزیابی

محل انتشار:

فصلنامه رهیافت، دوره 32، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

سپهر قاضی نوری - استادمدریسیت فناوری اطلاعات، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

هادی صفری - دانشجوی دکتری سیاست گذاری علم و فناوری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

اثر حاضر با بررسی آثار پژوهشی موجود، دوگانگی موجود درباره مفهوم مرجعیت علمی را به شکل واضح تبیین و ویژگی های هر یک از دیدگاه مخالف هم را مشخص می کند تا در سیاست گذاری علم و تدوین قوانین ارزیابی دانشگاه ها، از واگرایی سیاستی ناشی از تشابه لفظی پرهیز شود. پس از بیانات رهبر انقلاب در سال ۱۳۸۴، مفهوم مرجعیت علمی وارد واژگان سیاست علم ایران شد. اغلب پژوهش های موجود بر بیانات ایشان و اسناد بالادستی سیاستی متمرکز بوده و این مفهوم را از مفاهیم مشابه موجود در پیشینه جهانی سیاست علم جدا دانسته اند. پژوهش ها همچنین به رابطه مرجعیت علمی با قدرت نرم و اقتدار ملی و مدل سازی روش های نیل به مرجعیت علمی پرداخته اند. تعدد و ناسازگاری تعاریف موجود و لزوم دستیابی به تعریفی مشخص از مرجعیت علمی مورد توجه برخی پژوهشگران بوده، اما دوگانه درون نگری و برون نگری به عنوان ریشه ناسازگاری تعاریف بررسی نشده است. در این پژوهش از مرور نظام مند مقالات موجود بر اساس نمایه نورمگز، همایش الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و ویژه نامه مرجعیت علمی نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت و در مرحله بعد، از تحلیل مقوله محور (تماتیک) مقالات برای استخراج مضامین اصلی استفاده شد. با بررسی ۳۶ مقاله، ۲۰ مقوله درباره چیستی مرجعیت علمی یافت شد که اغلب از سال ۱۳۹۵ به بعد نگاشته شده اند. این مقولات را می توان در دو گروه درون نگر و برون نگر دسته بندی کرد. برخی پژوهشگران به دلیل بی توجهی به این دوگانه مفهومی، دچار تناقض در آرا و تشتت درونی در نوشتار شده اند. به رغم استفاده بسیاری از سیاستمداران و سیاست پژوهان از دیدگاه درون نگر، این دیدگاه با تعاریف سنتی مرجعیت ناسازگار است و در عمل نیز تبیین مناسبی از مرجعیت علمی ارائه نمی کند. همچنین، دیدگاه درون نگر معیار ارزیابی خودبسنده ای ارائه نمی کند. سیاستمداران و سیاست پژوهان ناگزیرند از دیدگاه برون نگر استفاده کنند تا بتوانند تحلیل واقع بینانه ای از مرجعیت علمی داشته باشند.

کلمات کلیدی:

مرجعیت علمی، سیاست علم، نظام ملی علم، دانشگاه، ارزیابی دانش

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1831422>

